

Can Sala de Baix

Cervelló

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: Can Sala de Baix
Emplaçament En mig d'una zona rural, vora del camí de Cervelló a Torrelles de Llobregat, al sud de l'església de Santa Maria de Cervelló.

Coordenades:

Latitud: 41.385359943167
Longitud: 1.9595502855594
UTM Est (X): 413008
UTM Nord (Y): 4582059

Classificació

Número de fitxa 08068 - 71
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Conjunt arquitectònic
Estil / època: Gòtic Renaixement Barroc Popular
Segle XVI-XX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Tot i que l'edifici es troba en relatiu bon estat, cal manteniment, especialment de les façanes.
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIL
Observacions protecció: BCIL – 478-I
Pla Especial i catàleg del patrimoni arquitectònic i ambiental de Cervelló, 2017. PEPAAC – ph-47.
dt., 02/05/2017 - 12:00
Data aprovació:
Número inventari IPAC 18239
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial - productiu
Titularitat Privada

Titular:

08067A016000210000AI

Fitxes associades:

[Capella de la Mare de Déu dels Dolors](#)

[Camí de Can Sala de Baix a Torrelles de Llobregat](#)

[Rellotge de sol Oest de Can Sala de Baix](#)

[Rellotge de Sol de Can Sala de Baix Sud-est 1](#)

[Rellotge de sol de Can Sala de Baix Sud-est 2](#)

Autoria de la fitxa

Juana María Huélamo Gabaldón - Kuanum

Data de registre de la

dg., 07/01/2024 - 19:41

fitxa:

Descripció

Es tracta d'un conjunt arquitectònic format per dos cossos principals de planta rectangular, coberts amb teulades a dos vessants. Destaca la teulada del cos més antic de l'edificació, a sud-est, que presenta el canaló de desguàs en tortugada.

El parament exterior de la masia està construït amb pedra rogenca i pedrissos, destacant així pel seu aspecte rústic i robust. A més, hi ha diversos cossos annexos, que pertanyen a diferents estils i èpoques, reflectint les múltiples reformes i ampliacions que ha experimentat al llarg dels anys.

Un dels volums principals alberga un gran celler, indicant la importància de les activitats agrícoles i vinícoles de la masia. A la part més moderna de l'edifici, destaca una galeria amb arcs de mig punt que afegeix un toc d'elegància i permet una connexió visual amb l'exterior.

L'entrada principal de la masia està marcada per un arc de mig punt que té gravada la inscripció “Llorens Pujol i Pi”, un sacerdot que va renovar la casa com a hereu dels Pujol. Aquesta inscripció aporta un context històric significatiu a l'edifici.

Adossada a un dels cossos principals de la masia hi ha una capella dedicada a la Mare de Déu dels Dolors, construïda al segle XVIII. La capella és d'una sola nau amb volta de canó seguit amb llunetes. La façana de la capella té per sobre una fornícula que allotja una gran majòlica amb una imatge de la Mare de Déu dels Dolors, i la data de 1754.

El portal de l'oratori és d'estil gòtic-renaixentista i està ricament decorat. Els capitells en alt relleu i la llinda ornamentada amb angelets que sostenen un escut, que té el camp partit amb una creu sobre una peanya a la part superior i tres arbres a la part inferior, són elements destacables. Sobre l'escut hi ha un gos ajupit, i a cada costat hi ha medallons amb els retrats d'un home amb casc i llarga barba i una dona. A banda i banda de la llinda, es poden veure uns angelets encarats al buit de la porta, així com uns caps escultòrics d'un home amb gorra frígia i una dona mirant l'espectador.

Exceptuant la porta d'accés, la capella no té altres obertures. Un petit cos annex serveix de sagristia, oferint l'espai necessari per a les funcions litúrgiques.

A l'interior de la capella, un esglaó separa l'altar de la resta de la nau. A la nau de la capella, l'ara de l'altar està suportada per dues columnes acanalades amb capitells figurats d'estil romànic.

Al davant de la façana antiga hi ha una interessant era.

Observacions:

Aquest conjunt arquitectònic no presenta la típica estructura basilical de masia. La seva combinació d'estils, ampliacions i elements decoratius, ofereix una rica mostra de l'arquitectura rural catalana i de la història local, reflectint la seva evolució al llarg dels segles.

Història

La masia originalment és establerta sota el nom "Pujol". Durant el període medieval i inicis de l'Edat Moderna, la propietat es desenvolupa i s'expandeix, incloent-hi la construcció de diverses estructures.

Al llarg del segle XVI es va fer el portal de la capella dels Dolors, d'estil gòtic-renaixentista, inclou capitells en alt relleu i una llinda ornamentada amb angelets i un escut.

El 1764 el portal va ser traslladat (potser de la capella del castell?) i sobreposat a una altra porta de llinda llisa amb la data 1764 gravada. Aquesta modificació indica un canvi significatiu en la capella, potser una renovació o una ampliació. Durant aquest temps, és renovada pel sacerdot Llorens Pujol i Pi, que deixa la seva inscripció sobre l'arc de l'entrada principal.

El segle XIX el mas continua sota el nom "Pujol" fins a finals del segle, moment en què la propietat passa a Dolors Pujol i Amat. L'any 1920 a 1937, s'esmenta un tal Joan Amat Aymar, resident a can Sala de Baix.

En aquesta masia, l'any 1923, Lola Anglada, malalta de tifus, va passar la seva convalescència. A les seves memòries explica com va ser la seva estada a Cervelló. Relata com quan va arribar malalta l'any 1923, el batlle y el secretari i la van rebre i tot seguit la van pujar a una tartana i van dirigir-se cap a la masia de can Sala de Baix. Escriu: “Dalt de la carena vaig tenir un encontre feliç, la creu de terme, com si em digués: “¡Benvinguda!”!

Es va anar recuperant de la seva malaltia i escriu: “Quina ben estança poder fer vida en aquesta masia en el cor del mateix bosc i a l'empara de muntanyes vestides de farigoles i romanins”.

Escrivia també com cada vespre el secretari del poble, Emili Serra i Mac acompanyant al rector mossèn Fèlix Corrons, venia a visitar-la a la masia. El secretari tocava el piano i la germana de la Lola, que li feia companya, el violí.

També va conèixer una dona, la Marieta Xica, que vivia en una de les casetes de sota l'era de la masia, i que havia cuidat la mare de la Lola quan era petita, potser per aquest coneixement la família va triar Cervelló per a la recuperació de la Lola. La Marieta Xica, era amiga de la mare de La Pubilleta, Rosa Pi Majó, a qui Frederic Soler, Pitarrà va escriure la famosa poesia. (Serra, s.d.)

Bibliografia

AMB (2016) Text refós del pla especial i catàleg del Patrimoni Arquitectònic i Ambiental de Cervelló. S.Ll. Àrea Metropolitana de Barcelona.

LLURBA RIGOL, Josep (2021b) Les masies de Cervelló, La Palma de Cervelló i Vallirana. Nèctar Editorial. Torrelles de Llobregat.

SERRA, Rosaura (s.d.). “Lola Anglada a Cervelló”. *Arxiu del Grup de Recerca i Gaudim Cervelló*. Publicació núm. 6.

Enllaços d'interès:

[Cercador de l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya](#)

